

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 106/2014-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., zastúpeného advokátom Mgr. Markom Benedikom, Advokátska kancelária Mgr. Marek Benedik, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ako aj základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ako aj práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2013 doručená sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, v citáciách aj „odporca“) sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu v súdnom spore „o ochranu osobnosti“ (proti žalovanej v 1. rade Národnej banke Slovenska, Bratislava a žalovanej v 2. rade – Slovenskej republike – Národnej banke Slovenska) vedenom Okresným súdom Galanta (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 106/2004. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 10. mája 2010 (v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo 6. júna 2010 a opravným uznesením z 9. júna 2010). Krajský súd o odvolaní sťažovateľa a žalovanej v 2. rade rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 Co 277/2010 z 24. januára 2012 tak, že prvostupňový rozsudok v časti proti žalovanej v 1. rade zmenil a celkom proti žalovanej v 2. rade zamietol. O odvolaní sťažovateľa a žalovanej v 1. rade rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 tak, že

„I. Dovolanie žalobcu zamietla.

II. Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24. januára 2012 sp. zn. 10 Co 277/2010 zrušuje vo výroku, ktorým tento súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo veci samej týkajúcej sa nepeňažného zadosťučinenia zmenil tak, že určil, že žalovaná 1/ neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu tým, že v odôvodnení rozhodnutia č. UBD-760-1/2003 z 21. mája 2003 uviedla, že žalobca nespĺňa všetky požadované kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti podľa § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ uviedol, že „Protí tomuto výroku podávame sťažnosť... pretože... Najvyšší súd SR napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľa... garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo... garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a právo... garantované čl. 19 ods. 1 Ústavy SR... čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a právo... garantované čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru“.

3. Podľa názoru sťažovateľa „došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že sa odporca nevysporiadal a úplne opomenul relevantné argumenty sťažovateľa... ponechal túto argumentáciu úplne bez povšimnutia a svoje rozhodnutie z hľadiska kompatibility s Ústavou SR a Dohovorom vôbec neodôvodnil“.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd... rozsudkom Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Cdo 176/2012 zo dňa 26. 09. 2013 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo na zachovanie osobnej cti a dobrej povesti garantované čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života garantované čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a právo na súkromie garantované čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru... tým, že výrokom II zrušil rozsudok Krajského súdu... sp. zn. 10 Co 277/2010 zo dňa 24. 01. 2012 vo výroku, ktorým tento súd napadnutý rozsudok Okresného súdu... sp. zn. 7 C 106/2004 zo dňa 10. 05. 2010 v spojení s dopĺňacím rozsudkom sp. zn. 7 C 106/2004 zo dňa 07. 06. 2010 a v znení uznesenia sp. zn. 7 C 106/2004 zo dňa 09. 06. 2010 vo veci samej týkajúcej sa nepeňažného zadostučinenia zmenil tak, že určil, že žalovaná 1) neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu tým, že v odôvodnení rozhodnutia č. UBD – 760 – 1/2003 zo dňa 21. 05. 2003 uviedla, že žalobca nespĺňa všetky požadované kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti podľa § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov a vrátil vec na ďalšie konanie.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 176/2012 zo dňa 26. 09. 2013 sa v napadnutej časti zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak

o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochranu mena. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Podľa čl. 8 ods. 2 štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať, okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom...

8. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie označených základných práv sťažovateľa zaručených ústavou, resp. práv zaručených dohovorom rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 (pozri body 1 a 4), ktorému vytyka najmä nedostatky uvedené v bode 3.

9. Ústavný súd zdôrazňuje, že princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri bod 5) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

10. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53

ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúvané (IV. ÚS 303/04).

11. Z výroku rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2013 vyplýva, že sťažnosťou napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sa konanie o žalobe sťažovateľa (bod 2) neskončilo: „*Rozsudok Krajského súdu... z 24. 1. 2012... zrušuje vo výroku, ktorým tento súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil... Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu na ďalšie konanie.*“

12. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri bod 3) ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. v petite sťažnosti uvedených ďalších práv). Krajský súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľ bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu druhostupňového konania na krajskom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať a vo veci rozhodne.

13. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúvanie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2013. Sťažovateľ bude mať/má možnosť uplatniť ochranu svojich práv v konaní pred krajským súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

14. Aj napriek uvedenému sa ústavný súd zaoberal odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatoval, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery a hodnotí dovolanie sťažovateľa ako „*neopodstatnene podané dovolanie*“, a preto ho podľa „§ 243b ods. 1 O. s. p.“ zamietol. Pri hodnotení dovolania žalovanej v 1. rade „*dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie... je opodstatnené a že sa v ňom dôvodne namieta, že odvolací súd svoje rozhodnutie v otázke (ne)oprávnenosti zásahu do osobnosti žalobcu založil na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie*“ (pozri tiež body 2 a 11).

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. marca 2014